

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravištvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XIII.

V Celovcu, 30. listopada 1894.

Štev. 33.

Slovenci!

Družba sv. Cirila in Metoda nosi v srečo vesoljno Slovenstvo — a najmilejši so jej ta trenotek rojaki unstran Karavank.

Zakaj? Zato, ker smo storili za nje do sedaj najmanj.

Vendar pa jim je materna beseda tako ljuba, ko vsem drugim Slovincem, in ohraniti jo želé sebi in svojim potomcem prav tako, ko to želimo vsi mi.

Že dolgo časa je iz navedenega vzroka v namenih podpisane družbe slovenska ljudska šola v Velikovem na Koroškem.

Vodstveni seji naše družbe sklep pa je bil te dni tak, da začnemo s prihodnjo pomladjo zidati v Velikovem slovensko šolo, ki bode štirirazredna in izročena č. šolskim sestram iz matrne hiše v Mariboru.

Že imamo prav blizu mesta za 1250 gld. nakupljen tej šoli prelep stavbeni prostor; šola, z bivališčem za sestre, pa nas utegne stati krog 15.000 gld.

Rojaki po vseh pokrajinah našega ozemlja! Naša Velikovska zadeva Vam bodi, prosimo Vas, pri srečo tako, kakor so Vam pri srečo Vaše najožje rodbinske zadeve.

In Ti rodoljubno ženstvo po Slovenskem! Ti si naši družbi spričalo požrtvovalnosti, o kakoršni ni vedela praviti do danes slovenska zgodovina. V svesti smo si tega, da boš tudi ob tej naši koroški šoli našlo srečnih potov in onih načinov — ki Ti je nareče Tvoja domoljubna iznajdljivost.

Vsak „Vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda“ prispeli najmanjši dar nas je volja objaviti v naših časopisih.

Slovenci! S tem označenim Vam činom bomo stopili pač mogočnim korakom naprej v prospeh verskega čuta med nami; v prospeh dinastičnim težnjam našega ljudstva; v prospeh in brambo naše narodnosti v ljubljani slovenski domovini.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, 19. listopada 1894.

Tomu Zupan,

prvomestnik.

Luka Svetec,

podpredsednik.

Andrej Zamejic,

ud družb. vodstva.

Vabilo.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem
napravi

javen shod

v nedeljo dné 2. grudna 1894
(na prvo adventno nedeljo)

v gostilni

gosp. Lovrenca Zablačana na
Trati pri Glinjah.

Začetek ob 3. uri popoldne.

Vspored:

1. Pozdrav predsednikov.
2. Govor o socialnem vprašanju, s posebnim ozirom na kmete.
3. Govor o občinskih volitvah.
4. Govor o šolah.
5. Slučajni govori in nasveti.

Po zborovanju bode prosta zabava.

Ker se bode na teh shodih govorilo o jako važnih stvaréh, naj se jih udeležijo v velikem številu vsi udje in po njih upeljani slovenski rodoljubi.

Vse zavedne Slovence vabi na ta shod najuljudnejše

odbor.

Slovensko uradovanje.

Pri zadnjem velikem shodu v Celovcu se je govorilo tudi o slovenskem uradovanju. Govornik g. Kandut je potožil, kako se vsi uradi branijo slovenščine, in kako smo Slovenci s svojo malobrižnostjo v veliki meri sami krivi, da naš jezik ne pride do javne veljave, ker se ne poslužujemo svojih ustavnih in že pridobljenih pravic. Tako nam malo koristi, da nam je občina Bistrica-Šmihel priborila pravico slovenskega uradovanja, ko je pa tako malo občin, ki bi to zmago izkoristile in pričele slovensko uradovati. Pravice, katerih se ne poslužujemo, se rade pozabijo in zgubijo, in tako se zna zgoditi tudi s to pravico.

Da nam je dolgoletna vojska za ravnopravnost še tako malo sadov prinesla, in nam niti ti niso trdno zagotovljeni, temu je krivo v veliki meri tudi to, ker je načrt (plan) našega vojskovanja napravljen, ali bolje, ker v tej vojski sploh nobenega načrta nemamo. Mi se poganjamo za ravnopravnost našega jezika le z nekako „drobno vojsko“, kterež Španjci pravijo „guerilla“; posamezniki se zaganjajo v veliko armado nemške, oziroma laške birokracije (uradništva); v večih trumah pa nasprotnika ne napadamo. Na Španjskem se je ta drobna vojska zoper Napoleona obnesla, ker je bilo število teh posameznih borilcev silno veliko, tako da francoske čete nikjer niso imele miru in so se morale upehati. Tudi mi bi s to drobno vojsko zmagali, ko bi v vsaki občini, v vsaki vasi imeli nekaj takih možakov, ki bi se pri vsakej priložnosti potegnili za pravice svojega jezika. Žal pa temu ni tako; le pičlo je število takih, ki bi pred raznimi uradi dosledno zastopali in branili pravico slovenščine. Če pred sodnijo morda eden tirja slovensk zapisnik, jih je pa 99 drugih, ki so z nemškim zapisnikom zadovoljni. Če pri notarju morda eden zahteva slovensko pismo, jih je pa 99 drugih, ki so zadovoljni z nemškim ali laškim pismom. Če pri pošti morda eden zahteva dvojezično tiskovino, jih je pa 99 drugih, ki so zadovoljni z nemško tiskovino. To se ponavlja pri političnih in deželnih uradih, pri davkarijah, železnicah itd.

Ker je število tistih, ki se poganjajo za pravico slovenščine, tako pičlo, mora cela vojska za ravnopravnost na uradnike tak utis narediti, da velika množica ljudstva slovenskega ne mara dosti za ravnopravnost slovenščine, da je ona po veliki večini zadovoljna z nemškim, oziroma laškim uradovanjem, in da je upitje po ravnopravnosti le umetno narejeno po nekaterih „kričalih“ in „prenapetnežih“. Tisti redki značajni možje, ki domovinske in narodne pravice branijo, pridejo po tem takem v nekako čudno luč, kakor bi ne bili normalni (navadni) ljudje z zdravo in trezno pametjo, ampak kakor bi bili nekako prenapeti in prismuknjeni ter nemirni, izgreedom podvržene krvi. Vsled tega jim ne priznavajo ugleda in spoštovanja ter se na njih želje ne ozirajo. Že ta čudni svet, v kterega so naši odločni rodoljubi postavljeni, nas mora prepričati, da način našega vojskovanja ni pravilen. To je pač jako neredna vojska, kjer se morajo častniki boriti v prvi vrsti, med tem ko jih prostaki le opazujejo, roke križem držeč, in se jim morda še posmehujejo, ako njih borenje nema uspeha. V redni vojski naše dōbe se gleda na to, da se voditelji kar mogoče varujejo, zato se častniki skrivajo za hrbte prostakov, in ti poslednji se morajo boriti v prvi in drugi vrsti. Tudi mi, ako hočemo zmagati, moramo spremeniti način in načrt svojega vojskovanja: namesto „drobne vojske“ moramo upeljati korporativno, to je vojskovanje v večih trumah. Prvi korak temu vojskovanju smo storili, ko smo izdali parolo (nasvèt), naj se slovensko uradovanje začne pri občinah. Kajti občinski uradi zastopajo več trume ljudij in imajo vsled tega mnogo pisarij na vse strani; ne mine skoraj dan, da ne bi šlo iz občinske pisarne kako pisanje na državne, deželne ali cerkvene urade. Ako torej kaka občina slovensko uraduje, to veliko več izdā, kakor pa če bi se deset zasebnikov trgalo za enakopravnost slovenščine, ako tisti z uradi ne-

majo mnogo opravila. Ena občina pa ne zadostuje; mora jih več biti; več ko jih slovensko uraduje, bolj se bodo množili slovenski dopisi na razne uradnike, prej se bodo ti uradi navadili slovenščine. Zato naj koroški rodoljubi z vso žilavostjo in utrajnostjo na to delajo, da pridobijo kolikor mogoče občin za slovensko uradovanje. Pri tem se tudi denarnih žrtev ne smemo ustrašiti: pri nas na Koroškem je največa zapreka navadno ta, da župan sam ne zna slovensko uradovati (sad nemških šol!), občina je pa premajhna in prerевна, da bi si našla obeh jezikov zmožnega tajnika. Tukaj bi na primer mogla in morala pomagati krajna posojilnica, da bi dala za tajnika vsako leto 100 do 200 goldinarjev iz čistega dobička. Na Češkem dajejo posojilnice („založne“ se tam imenujejo) po 500 gld. in še več vsako leto za narodne namene. Ko bi tako nekaj posojilnica dala, nekaj pa občina sama, zamogel bi se slovenščine in nemščine zmožen tajnik nastaviti. Kjer ste dve narodni občini blizu skupaj, zamogel bi en tajnik obe oskrbovati, potem bi na eno občino ne prišlo preveč stroškov. Do zdaj so nam znane le štiri občine, ki slovensko uradujejo: Bistrica-Šmihel, Globasnica, Kotmara vas in menda tudi Jezersko. Obejamo nam slovensko uradovanje št. Jakob v Rožni dolini*) in Sele, in ako pri volitvah zmaga slovenska stranka, tudi Medgorje in Svetna vas. To je pač silno malo; potrudimo se torej, da bo takih občin vedno več. Samo po sebi se razume, da morajo te občine tudi deželnemu odboru v slovenščini dopisovati, in ako bi jih tisti zavrnil, naj se pritožijo na višje mesto, saj so državne osnovne postave (med njimi čl. 19.) veljavne tudi za deželne zbore in odbore, ki imajo svojo oblast iz sedanje ustave; saj morajo nadalje tudi Slovenci plačevati deželne doklade, iz katerih se plačujejo deželni uradniki.

Zastran ravnopravnosti pri sodnijah bi bilo najbolje, ko bi mi koroški Slovenci dobili nekaj slovenskih odvetnikov in notarjev, kateri bi za slovenske stranke načeloma le slovensko uradovali. Kakor je novi Borovski notar bojda rekel proti neki slovenski stranki: „Bei mir wird nur deutsch amtirt“ (pri meni se samo nemško piše), tako bi morali taki narodni odvetniki in notarji slovenskim strankam povedati: „Pri meni se le po slovensko piše“. Na ta način bi stopila slovenščina kmalu v svoje pravice. Še boljši pomoček pa bi bil, ko bi se vsi Slovenci združili pod eno samo višjo sodnijo (zdaj so razdeljeni med Graško in Tržaško nadsodnijo). Na to naj bi delovali naši poslanci.

Tudi pri poštah ne bomo doživeli poprej ravnopravnosti, dokler se ne združijo Štajerska, Koroška, Kranjska in Primorska pod eno samo pošto vodstvo s sedežem v Ljubljani.

Zdaj spadajo štajerski in koroški Slovenci pod pošto vodstvo v Gradcu, kjer se najraje le nemškutari; kranjski in primorski Slovenci pa spadajo pod pošto vodstvo v Trstu, kjer velja le laščina in nemščina, slovenščine in hrvaščine pa nočejo poznati.

Sploh pa postaja čedalje bolj jasno, da se mora upravni razkosanosti Slovencev konec narediti; vse dežele in pokrajine, koder Slovenci prebivajo, morajo se upravno združiti v eno deželo, naj že bo pod katerim koli imenom. To prepričanje mora vsem slovenskim rodoljubom, pred vsem pa slovenskim državnim poslancem prešiniti kri in meso. To ni noben radikalizem, ker nam je združenje neobhodno potrebno za naš obstanek; potrebno je pa tudi za Avstrijo, ker smo Slovenci važen steber države na jugu.

Še nektare opazke zastran občinskih volitev.

Splošne postavne določbe zastran občinskih volitev se najdejo v „političnem katekizmu“. Ven-

*) Prav čudimo se, da odlična slovenska občina St. Jakob v Rožu tega ni že doslej storila. Bodimo vsikdar in povsod odločni in neizprosni na svojem mestu, pa se nam bo bolje godilo.

Uredn.

dar pa tam ni razložen vsak posamični slučaj. Zato se nam umestno zdi, da pristavimo še sledeče opomnje:

1. Farni predstojnik (župnik ali farni oskrbnik) zamore več glasov imeti, in sicer:

a) kot dušni pastir; b) kot oskrbnik farnega posestva; c) kot oskrbnik cerkvenega premoženja sme voliti za vsako cerkev posebej, ako ima farna cerkev ali podružnica v občini vsaj toliko zemljišča, da od njega plačuje neposredni (direktni) davek; d) za meznarijo, ako je tista lastnina cerkve.

2. Duhovnik, ki pastiruje v dveh občinah, ima tudi v obeh volilno pravico. (Glej § 1. volilnega reda po postavi z dné 15. sušca 1864.)

3. Učitelji imajo le tedaj volilno pravico, ako so stalno (definitivno) nastavljeni.

4) Volilno pravico imajo tudi bratovščine, društva, zavodi in ustanove, ako v tistoj občini vsaj že eno leto kaj direktnega davka plačajo. V njih imenu voli tista oseba, ki je postavno ali pa po društvenih pravilih določena, da ima društvo, zadružno ali zavod itd. na zunaj zastopati. (§ 6. volilnega reda po postavi z dné 15. sušca 1864.)

5. Pred vsem je paziti na imenik volilcev, da je tisti pravilno sestavljen. Saj ga mora župan 4 tedne pred volitvijo na ogled postaviti, da si ga vsak lahko ogleda. Samo zadnjih 8 dni pred volitvijo se v imeniku ne sme nič več popravljati.

6. Za volilno pooblastilo ni treba koleka.

7. Kdor v občini ne stanuje, zamore voljen biti za odbornika, ne pa tudi za župana ali svetovalca. Če je tedaj kdo v dveh občinah izvoljen za odbornika, sme le v tisti občini, kjer stanuje, župan ali pa svetovalec postati.

Shod v Kotmari vasi.

Shod, katerega je dné 18. t. m. sklicalo „kато-liško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ v Kotmaro vas, je bil prav sijajen. Število udeležencev se je cenilo nad 150 možakov posestnikov, katerim se je z obrazov bralo navdušenje za slovensko in krščansko stvar. Zborovanje je spretno vodil društveni podpredsednik g. Legat. Vladnega komisarja ni bilo; pač pa so nekateri trdili, da so videli med zborovalci preoblečenega redarja iz Celovca. Nam to ni bilo navskriž, saj to, kar mi na naših zborih govorimo, sme vsak slišati, ker je pravično in postavno.

Prvi govornik, preč. g. prefekt Podgorce, je, kakor vselej, prav temeljito govoril o socialnem vprašanju, zlasti z ozirom na kmeta. Kmečka beda ne prihaja od slabih letin, ampak od slabih postav, ktere so skovali liberalci. Država skrbi le za bogataše, za velike trgovce, bankirje in tovarnarje, bremena in plačila na naklada na rame revnih ljudij, kmetov in obrtnikov. Državni dolg je strašno narastel in tirja mnogo milijonov za vsakoletne obresti, vsled tega naraščajo tudi davki. Na Koroškem je vsako leto osem milijonov plačil, pridela pa dežela le tri milijone; potem se ni čuditi, da se kmetje vedno bolj v dolgove pogrezajo. Hlapec ima svojo plačo, posestnik pa mora delati za samo hrano, še toliko mu ne ostane, da bi si kupil pošteno obleko. Kmetje se bodo morali več s politiko pečati, pa ne v tem smislu, da bi po gostilnicah posedali in se prepirali, temveč tako, da bodo prebirali politične časnike, da spoznajo, kako se svet suče, kaj poslanci delajo in govorijo, da spoznajo, ktere stranke so kmetu pravične in ktere škodljive. Oni morajo sami spoznati, ktere postavbe so kmetu škodljive in ktere potrebne. Kedar bodo svoj položaj dobro spoznali, potem naj pa vkup stopijo in naj svoje stanovske pravice krepko branijo; posebno pri volitvah naj bodo složni in naj volijo le krščanske poslance, kateri bodo delali pravične postavbe, pod kterimi bo vsem stanovom mogoče živeti. Če pojde tako naprej, kakor do zdaj, mora kmetijski stan čisto zginiti. Na Koroškem imamo že eno tretjino živine manj, kakor smo je imeli pred 20 leti, ker bogataši kmetije kupujejo in jih v gozde spreminjajo. V neki vasi pri Velikovu je bilo nekdanj 22 kmetij, zdaj jih je od teh že 11 zginilo, 9 jih pa komaj še visi, samo dva trdna kmata sta še tam. Zadnji čas je torej, da se kmetu pomaga, sicer propade ta stan, ki je prvi steber države.

Drugi govornik, g. urednik Haderlap, je govoril o občinskih volitvah. Rekel je, da ima le krščanska stranka resno voljo, kmetom pomagati, zato naj volijo le krščanske in slovenske može za odbornike. Krščanski može bodo vestno in varčno gospodarili, njim se kmet smili, zato se bodo varovali nepotrebnih stroškov, in ne bo treba nakladati prehudega občinskega davka. Krščanski odborniki bodo tudi skrbeli za lepo, krščansko življenje v občini, da bo Božji blagoslov počival nad njo, zabanjevali bodo divje zakone in razuzdano življenje, saj ravno to prinaša revščino v deželo. Pri izbiri odbornikov ni toliko na to gledati, kdo je bolj bogat, ampak kdo je pošten, pravičen in

moder. Za modrost pa ni treba učenosti; taki, ki so nekaj let študirali in so na pol omikani, ravno toliko, da znajo prebirati brezverske časnike, radi potegnejo z liberalci. „Začetek modrosti je strah Božji“, tisti je moder, ki spoštuje Božje zapovedi. Posebno kmet, ki mora toliko trpeti, naj bi se modrosti učil iz pogledov na sv. razpelo in s premišljevanjem Kristusovega trpljenja, da se bo naučil vse križe in težave voljno prenašati.

Treba pa je izbrati tudi slovenske može, kateri svoj rod in jezik ljubijo in branijo; ne pa voliti nemškutarje, ki vse sovražijo in zaničujejo, kar je domačega, slovenskega, ter so vselej pripravljeni, podpisati vsako reč, ki bi Slovincem škodo ali sramoto naredila.

Treba je voliti take može, ki so za slovenske šole in za slovensko uradovanje.

Tretji govornik g. podpredsednik Vek. Legat si je za predmet izbral šole. O tem predmetu se je pri nas že toliko govorilo, da je res težko, še kaj novega povedati. Vendar je govornik tako prepričevalno in navdušeno osvetlil to vprašanje, da so ga vsi pazljivo poslušali in nazadnje pohvalili z rokopleskom in dobroklici.

Sledilo je nekaj krajših nagovorov, med kterimi omenjamo govor g. M. Štiha (Šlemica) iz Št. Janža, ki je rekel, da so liberalni poslanci pred volitvami vse dobrote obetali, storili pa niso nič za kmeta, torej je videti, da imajo kmata le za igračo; kmet pa ni nobena igrača, on za vse kruh pridela. Kmetje naj dajo liberalcem slovó, naj volijo krščanske poslance. Potem je predsednik zborovanje zaključil z živio-klici na svitlega cesarja.

Sledila je prosta zabava, pri kterej so prepevali domači Kotmariški pevci, vsi kmeti sinovi in hrabri mladenčci, navdušeni za slovensko stvar. Ker so bili prisotni tudi nekateri rodoljubi iz Borovelj in Glinjan, ki so željo izrekli, da bi se tudi v njihovem kraju enkrat zborovalo, sklenilo se je, da se naredi prihodnji shod na Trati pri Glinjah dné 2. grudnja (na prvo adventno nedeljo) v gostilni g. Zablachana. Rožani in drugi Slovenci so torej povabljeni, naj se tisti dan tam snidejo.

Dopisi prijateljev.

(Kronin dar!) V korist družbe sv. Cirila in Metoda so darovali: č. g. Franc Klepac, župnik iz Razbora na Spod. Štajerskem, 2 kroni; č. g. Jaka Kindlman 2 kroni; g. Prim. Valter 1 krono; Peter Klaus 1 krono; Tomaž Kramer 1 krono; Janez Kamprej 1 krono; Filip Klaus 1 krono; Neimenovani za Velikovsko šolo 2 kroni. Skupaj 11 kron. Lepa hvala vsem darovalcem! Živeli nasledniki!

Iz Celovške okolice. (Slovenci in c. kr. poštno vodstvo v Gradcu.) Na zadnjem sijajnem shodu katoliško-političnega društva za koroške Slovence, se je omenilo tudi, kako malo naklonjena je Slovincem c. kr. poštna uprava, zlasti poštno vodstvo v Gradcu. Eden iz govornikov je pravil, da je slovenska občina dvakrat prosila za dvojezični poštni pečat, pa obakrat je bila prošnja zavrnjena, vselej z drugim izgovorom. Kotmaro ves je čisto slovenska občina, nihče bi jej ne smel zameriti, če bi tirjala samo slovensk pečat brez nemščine; saj imajo tudi nemške pošte samo nemške napise in pečate, čeravno bi tistim, ki so blizu slovenske meje, ne škodovalo, če bi tudi slovensko ime pridjale, na primer „Maria-Saal — Gospa Sveta“, „Eberstein — Svinec“, „Brückl — Mostič“, „Lavamünd — Labud“, „Tarvis — Trbiž“, „Villach — Beljak“, „Hermagor — St. Mohor“ itd. Slovenci smo pa ponižni in radi pretrpimo tudi nekaj krivice; zato je slovenska Kotmaro ves prosila le za dvojezičen, ne za čisto slovensk pečat. Še tega ni dosegla, poštno vodstvo misli, da slovenščina še na slovenski zemlji, med samimi trdmi Slovenci nema nobene pravice! Na katero postavbo se pri tem opira, nam je popolnoma neznano; mi sodimo, da take postavbe sploh ni.

To je pa le en slučaj iz mnogih. Poštno vodstvo nastavlja, kakor je videti, najrajši take uradnike, poštarje in ekspeditorje, oziroma ekspeditorice, ki ne znajo našega slovenskega jezika. Ti ljudje v svoji mogočnosti potem mislijo, da se mora slovensko ljudstvo zavoljo njih nemščine učiti! Pošiljatve s slovenskim naslovom jim grozno smrdijo. Svojo jezo kažejo v raznih opazkah, kakor „deutsch schreiben, sonst wird die Katz lesen“, „wo ist das?“, „retour behufs deutscher Ortsbenennung“ itd. Kako se hočemo braniti proti tej nepostavni predrznosti poštne organov? Raztrešena vojska posamičnih, bolj odločnih rodoljubov skoraj nič ne izdaja. Takih je le malo, da bi se hoteli s poštarji prepirati, in nazadnje se vsak utruji. Če kdo zahteva pri kaki pošti ali v trafiki dvojezičnih tiskovin, pošiljajo ga od Poncija do Pilata, in če tako nazadnje priroma do pošte v Celovcu, velijo mu čakati, ker tudi tukaj nima dvojezičnih tiskovin precej pri rokah, ampak shranjuje kdove v kateri zaprašen omari. Kdo se bo toliko mudil, kdo ima čas za take pote? Slednjič pa nič ne pomaga, ako izmed tisočev komaj eden to zahteva; veseli

so, da se tega „hujskača“ odkrižajo, potem pa delajo po starem kopitu naprej.

Če hočemo v tem oziru sploh kaj doseči, kar bi bilo stalne vrednosti, treba nam je delati po načrtu ali sistematično. Z malo, drobno vojsko od spodaj se ne dá veliko doseči, pomoč mora priti od zgoraj, od kupčijskega ministerstva. Slovenski državni poslanci morajo temu ministerstvu predložiti sledeče tirjatve: 1. Odpravi naj se poštno vodstvo v Gradcu in poštno vodstvo v Trstu, namesto teh pa naj se napravi skupno poštno vodstvo v Ljubljani za Štajersko, Koroško, Kranjsko in Primorsko. 2. Ravno tam (v Ljubljani) naj se napravi stalna šola (kurz) za bodoče poštne in telegrafске uradnike, poštarje in ekspeditorje. Na tej šoli naj se slušalci poleg tehnične izobrazbe naučijo tudi krajnih slovenskih, oziroma hrvatskih in laških imen tistih pošt, ki ležijo v okviru dotičnega národa ali blizu njegove jezikovne meje, in naj se naučijo vsaj toliko slovenščine (oziroma hrvaščine in laščine), da znajo razločiti „nominativ“ in „lokal“ krajevnih imen v teh jezikih. 3. V tem poštno-vodstvenem okraju se morajo brez izjeme rabiti samo dvojezične tiskovine, in sicer nemško-slovenske na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem, slovensko-laške na Goriškem in Tržaškem, laško-hrvatske v Istri. 4. Dvojezični naj bodo kolikor mogoče tudi poštne pčati, enojezični pa le tam, kjer biva le ena národnost in je jezikovna meja daleč od dotične postaje.

Le na tak način nam je mogoče priti do ravnopravnosti pri pošti. Ako bo vodstvo in šola v Ljubljani, potem bo naraščaj poštne uradnikov večidel slovensk, ki bo najbolj zmožen v jezikovnom oziru.

Od Zile. (Šolski proroki.) „E pur si muove“ — svet se pa vendar le suče! vskliknil sem, ko dobim slučajno v roke star list naše ljubeznive Beljaške tetke. Tu se čita, kako je proslavljal pred par leti glavni pevec ognjevitega speva „vom Drachenwurm“, ljubljene naš, Hugon Moro, nas „naprednjaške“ Zilane. Bilo je na nekem shodu koroških „šulferajnskih“ podružnic v Beljaku. Tam se je dvignil mož germanskega stasa in govoril med drugimi sledeče besede: „Dolgo pretresovali in premišljevali so ti može poštenjaki bistvo „šulferajnov“ in z bojznijo in previdnostjo so preudarjali, kdo jim je v resnici zvest prijatelj in brat, ali oni tam za Karavankami ali mi Nemci sodeželan. In odločili so se vsi, brez izjeme, za nas! Mi Nemci smo tu spoznali, kako kremenotrdno in pristno je mišljenje teh priprostih in vendar vrlih možakov. Skalnata stena Karavank ni mogla ustaviti pogubnega upliva veliko-slovenskih nemirnežev; ob našem trezno in pametno mislečem, značajnem, Nemcem naklonjenem slovenskem kmetstvu pa bodo se razbili vsi hujskaški napor, kakor sedaj, tako i slej i slej!“ No vidi se, da gospod Moro s prorokovanjem nima sreče: boljše bi bilo, da se bavi s pesništvo; neki pevec — seveda primeroma z Morotom pritlikavec — pel je sicer, da je „neumen, kdor se s petjem ukvarja“; pa na Koroškem postanejo pesniki lahko šolski nadzorniki — in pesniki imajo gotovo prav uzvišene nazore. — Kakšna sreča torej za nas, da hoče g. Moro vcepiti nekaj takih lepih „nazorov“ nadopolni mladini v glavo: sestavil je g. nadzornik nek osnovni načrt za nadaljevalne šole, in tu nasvetuje kot učni predmet tudi „Gesinnungsunterricht“. (!!) Po tem načrtu vzgojevale bi se seveda samo „den Drachenwurm zermalmente Gestalten“. Človeka kar groza in strah obhaja! Dozdeva se nam pa, da bode imel gosp. nadzornik s tem načrtom ravno toliko sreče, kakor s svojim prorokovanjem: probujenje slovenske zavesti ob Zili nam svedoči, da so naši kmetje za veliko-nemške domišljije gospoda Morota — pretrezni. Kakor Morotovo prorokovanje, tako se tudi dr. Gobanca srčne želje ne bodejo uresničile. Gospod deželni šolski nadzornik povdarjal je na 5. deželni učiteljski konferenci v Celovcu, „naj bi se to (slovensko) gibanje ne razširjalo dalje, temveč naj se da šoli tisti mir, katerega nujno potrebuje za plodno delovanje“. Kako diplomatično je to povedano! Da, g. Gobanc, mi bodemo mirovali, pa še le tedaj, ko nam dokažete, da je na naših nemčurških šolah „plodno delo“ sploh mogoče! Dotlej pa se bomo potegovali za pedagogično edino dopustno šolo, ki nam gre po zdravi pameti in državnih postavah, za slovensko šolo! Pouk v šoli pa po slovenskem prizadevanju prav nič ne trpi. Ako pa gosp. c. k. dež. šolski nadzornik misli, da učitelji vsled slovenske „agitacije“ ne morejo v šoli mirno in prosto poučevati, svetovali bi mu, naj naroči tistemu „zvestemu slugi“ nemškega „šulferajna“ v Celovcu — gotovo ga pozna, — ki deli tiste „ehrengabe“ za politično agitacijo in ponemčevanje našega národa, da pošlje tiste „marke“ in „groše“ nazaj tje, od koder prihajajo, — potem bode kmalu zavladal „mir“ na slovenskem Koroškem. Za par „grošev“ se ne damo prodati. Če ste še taki Kristofi velikani, kakor so naslikani ob naših cerkvah, ki hočete za mal „častni dar“, re-

šiti koroško nemškutarstvo iz „slovenske povodnji“, pa vendar le ne pojde, kakor vam to kaže nesrečno prorokovanje g. Morota. Tudi „Krištofu“ se, če ima nositi na glavi preveliko težo „nemške kulture“ lahko pripeti, da se spodtakne in v vodo pade. Ne prorokujte torej in ne brigajte se preveč za „nemško kulturo“. Sicer bi lahko, o vas rekli: „Der Mohr hat seine Schuldigkeit nicht gethan!“

Iz Bilčovsa. (Občinska volitev. — Utopljenec.) Dne 18. listopada smo imeli pri nas občinsko volitev. Udeležba je bila pičla, ker si nobeden ni mislil, da je pri nas tudi že kaj liberalne zalege. Toda nemškutarji so na tistem podpihali nekaj v politiki še premalo zvedenih gorjancev, ki so res v precejšnjem številu prišli na volišče. V prvem razredu smo lahko zmagali, v drugem pa le za par glasov. V tretjem razredu so nas pa z majhno večino podrli, izvoljeni so bili 3 liberalci in eden iz naših (po žrebu). Na naši strani je torej 9 odbornikov, oni jih imajo pa 3. Slišimo, da se hočejo liberalci zoper volitev pritožiti. To je ravno prav; tudi mi to želimo, da bi bila volitev ovržena, da se bomo vdruživši bolje pripravili in nasprotnike tako vrgli, da jim bo kar sape zmenjkalo. Prav smešno in neotesano se je obnašal „voditelj“ teh novopečenih „liberalcev“. Ko smo zvečer na glas molili, je hodil s pokrito bučo sèm ter tje in govoril: „Le žebrajte, „Metodiji“ (to je liberalna psovka za verne Slovence), le žebrajte (molite)!“ Neki slovenski čevljar ga je posvaril: „Tibo!“ Na to sta se sprijela in se glasno prepirala, kar je slovenskim volilcem napravilo veliko veselja. Tega „modrijana“ so mislili bojda za župana izvoliti! — Pri Velinji vasi so v Dravi našli utopljenca in ga pokopali. Bil je mizarsk mojster iz Beljaške okolice in se je menda le ponesrečil, da je po noči v Dravo padel.

Iz Globasnice. (Zborovanje podružnice sv. Cirila in Metoda za Pliberk in okolico) dne 18. listopada v gostilni pri „Šoštarju“ v naši vasi se je imenitno vršilo. Prišlo je nad 300 ljudi, da nad 100 ljudi ni našlo v zvrhnji sobi prostora. Posebno zanimiv je bil govor mil. g. prošta iz Dobrle vasi, J. Ev. Mariniča. Pripovedovali so nam 1½ ure o svojem popotovanju v sv. deželo in jutrove kraje. Obľubili so, da bodo še drugod nadaljevali take govore, kar nas zelo veselilo. Govor je bil z marsikaterimi šaljivimi prigodbami osoljen, kar je tudi veliko veselja prouzročilo. Šmihelski gospod kaplan Grm so govorili o trojni šoli in pridali so nam še eno na vrh: šola življenja. Pevsko društvo „Gorotan“ in narodne pevke Šmihelske so nas izvrstno razveseljevali, da se nam kar narazen ni hotelo iti. Posebno hvalo pa zaslužijo gledališki igralci iz Šmihela, ki so predstavljali šaloigro „Kje je meja“. Kaj tacega še nismo pri nas imeli, to je bilo veselje gledati. Igralci so znali prav dobro svoje naloge in zaslužijo za svoj trud naše polno pripoznanje in zahvalo. Bog jih živi!

Iz Železne Kaple. (Blagoslovljenje sv. križevega pota.) V nedeljo dne 28. vinotoka dobila je naša romarska cerkev bl. D. Marije v Trnaji nov križev pot, ki so ga oskrbeli naš preč. g. župnik, blagoslovili pa naš prejšnji kaplan. Četudi je na predvečer močno deževalo, smo vendar, hvala Bogu, ob tej slovesnosti imeli lepo vreme. Kaj lepo se je vršilo cerkveno opravilo. Lep in ganljiv je bil sprevod, v katerem je cela vrsta belo oblečenih deklet, tržkih in kmečkih, nesla podobe sv. križevega pota iz farovža v cerkev prebl. D. Marije, druga dekleta in tudi fantje so šli s svečami. Po dohodu v cerkev je bila slavnost primerna pridiga, na to blagoslovljenje, konečno sv. pēta maša in zahvalni „Te Deum“. — Tudi naši pevci, ki so vsled smrti organista že dolgo časa molčali, so se zopet oglasili, prav krepko in ubrano. Tako je bilo prav, da smo se vsi združili in vsak po svojih močeh počastili svojega Odrešenika na njegovem bridkem križevem potu!

Iz Velikovške okolice. (Volilni boji.) Občine okoli Velikovca so imele te dni občinske volitve. Bili so trdi volilni boji. Slovenski rodoljubi so storili svojo dolžnost; le škoda, da so morali Vovberski g. provizor Valeš ravno dan pred volitvijo oditi na pogreb svoje sestre. V Ovbrah in Št. Petru se je polovičarsko volilo; pol odbornikov je menda naših. Vendar upamo, da bodo kmetje nepristranskega moža za župana izvolili, ki bo gotovo pravičen za obe stranki.

Iz Dravograda. (Občinska volitev — v znamenju kamna.) Naša volitev v občinski zastop občine Spodnji Dravograd se je vršila popolnem v znamenju kamna. Po noči od nedelje na ponedeljek so pobili, okna tukajšnjemu prečastitemu gosp. proštu, zato ker se je postavil odločno na stran slovenskih kmetov. Po noči od ponedeljka na torek pobijali so zopet okna trem našim pristašem! Neustrašeno so delali nasprotniki s kamenjem in lažmi in res so dosegli nekoliko vspeha. Volitev bila je precej burna in nasprotniki, na njih strani celi trg, so bili jako radodarni

z raznoterimi psovkami. Udeležba je bila nepričakovano ogromna, kmetje so stali večinoma neomahljivo trdno za katoliško-slovensko stvar ter se niso dali pregovoriti, dasi so jih zasmehovali in jim žugali. Le nekteri so se krutemu pritisku nasprotnikov udali. V tretjem razredu je po peturni volilni borbi zmagala slovensko-katoliška stranka. V drugem razredu sta zmagala dva naša in dva nasprotnika. Nekteri naših so bili prezgodaj odšli in s tem pomagali nasprotnikom. Prvi razred je nasprotnikov, ki so svojo „zmago“ hrupno praznovali do pozne noči.

Iz Pameč pri Slovenjemgradu. (Zlata poroka.) Tukaj se je pretečeni ponedeljek obhajala redka slavnost: Oče Kavdik, Jernej Uršej, je s svojo ženo Terezijo roj. Račnik 12. t. m. imel zlato poroko. Enake slavnosti se tukajšnji farani ne vejo spominjati. Zlatoporočnica prišla sta prav krepka in zdrava v sredi mnogo svatov v župnijsko cerkev ob deseti uri. Po nagovoru in končanih obredih se je obhajala peta sv. maša v zahvalo za vse do brote in milosti, ktere sta zlatoporočnica skoz petdeset let v svojem zakonskem stanu od Boga prejemale. Želimo jima še demantno poroko učkati. Pri „Francetu“ bili so svatje prav dobre volje. Zlatoporočencema so se naštevale zasluge, in raznovrstne napitnice so se slišale jima na čast in zdravje. Enakih slavnostij Bog daj še več!

Iz Dunaja. (Slovensko kat. akademično društvo „Danica“.) Prav lepo izvršila se je ustanovitev slov. kat. akad. društva „Danica“. Počastili so nas ta večer s svojim obiskom: čast. g. državna poslanca Klun in Povše ter izmed starejših Slovencev dunajskih: č. g. ravnatelj v Avgustineju, dr. Sedej, dr. Mantuani ter dr. Žmave. Tovariš Jankovič razloži na kratko zgodovino ustanovitve „Danice“; na to poprima tovariš dr. iur. Payletič besedo ter razloži v lepem, jedrnatem govoru, kaj hoče, kaj je in kaj bo „Danica“. Krepke in lepe besede so imele vidljiv uspeh. Na to vrši se volitev odbora, izid volitve bil je sledeči: predsednik: g. drd. med. Franjo Jankovič (Štajerc); podpredsednik: g. drd. med. Karol Pečnik (Korošec); tajnik: g. jur. Levičnik (Kranjec); blagajnik: g. jur. Končan (Štajerc); knjižničar: g. phil. Dokler (Štajerc) in arhivar: g. jur. Pavel Valjavec (Kranjec). Prav zanimiv ter vesel spored je imel na to zabavni večer, ki je bil posvečen dan popred sub auspiciis imperatoris doktorjem modroslovja premovanemu g. dr. Jakobu Žmaveu. Govoril je prav lepe besede državni poslanec Klun in za njim Povše. Na to izvršili so se pozdravi došlim slovenskim društvom: hrvatskemu akademskemu društvu „Zvonimiru“ in bolgarskemu „Balkanu“. Tudi nemški konservativni društvi „Norica“ in „Austria“, ki ste prišli, da nam poveste, da ste z nami na potu pravičnosti, ste bili prav navdušeno sprejeti. Mladi gosp. dr. Žmave je govoril prav ginjačeve besede, opominjajoče slovenske visokošolce, naj ostanejo v narodnih rečeh jedini.

Glasovi nasprotnikov.

„Celovčanka“ proti koroško-slovenski duhovščini.

Redko se zgodi, da bi stopila uradna „Celovčanka“ (Klagenfurter Zeitung) s kakim izvirnim političnim člankom na dan. Da se je to izjemoma zgodilo v št. 270. od 25. t. m., pripisovati je najbrže kakemu migljaju ali pa navdihnjenju „od zgoraj“. Lahko je uganiti, kdo je skoval ali vsaj navdihnil ta „pastirski list“, ki nosi vabljivi napis: „Pax“ t. j. mir. Glavna misel tega članka je, da so med nemškimi Korošci tisti, ki ljudstvo v narodni boj kličejo, večidel posvetnega stanú, — le težko je kakega duhovnika med njimi dobiti; med Slovenci pa ravno duhovniki najhujši podpihujejo narodno vojsko. Slovenski duhovniki so torej tisti nemirneži, ki kalijo deželni mir. Že davno vemo, da se taki nazori gojijo v vladni palači na kolodvorski cesti, vemo pa tudi, da se koroško-slovenski duhovščini s tako napačno oceno njenega mišljenja in delovanja velika krivica dela. Nemški duhovščini se ni treba potegovati za narodne pravice svojih nemških rojakov, ker tiste pravice že v polni meri imajo in uživajo. Ako nemški liberalci in nacionalci vendar še v narodni boj kličejo, ne delajo tega, ker bi bilo treba braniti nemške pravice, ampak oni naskakujejo Slovence in njih rodoljubne voditelje s tem namenom, da bi koroško slovensko popolnoma uničili. Pri tako krivični vojski jim nemška duhovščina seveda noče pomagati. Slovenci pa Nemcem nič ne jemljejo, oni Nemcem ne usiljujejo slovenskih šol in slovenskega uradovanja, oni branijo le svojo posest in svoje pravice, in če slovenska duhovščina svojemu ljudstvu v tem pravičnem boju pomaga, jej služi to le v čast in slavo! Gotovo bi tudi nemška duhovščina tako delala, ko bi kdo Nem-

cem njih narodne pravice kratil. Slovenska duhovščina bi morda ne stala v prvi bojni črti, ko bi koroški Slovenci imeli zadosti posvetnih gospodov, kakor odvetnikov, notarjev, sodnikov, uradnikov, učiteljev, zdravnikov, profesorjev itd., kateri bi hoteli braniti svoje slovenske rojake. Ker je pa teh gospodov silno malo, zato slovenski duhovščini, če svojega ljudstva ni hotela popolnoma brez pomoči pustiti, kar bi bilo zelo brezsrčno in nekrščansko, ni preostajalo drugega, kakor da se je sama postavila na čelo tistih, ki branijo slovenski rod na Koroškem pred narodno smrtjo, gospodarskim in moralnim propadom. Ali je to tako težko umeti?

Mi menimo, naj bi tetka „Celovčanka“ nadzorstvo nad duhovščino brez skrbi prepustila višji cerkveni oblasti*, ki ima za ta posel več pravice in več zmožnosti; ona („Celovčanka“) pa naj bi svojo pozornost rajši obračala na druge življe v deželi, ki so javnemu redu bolj nevarni, kakor lojalna, v mejah postave se mirno gibajoča slovenska duhovščina; naj bi se n. pr. nekoliko ozrla na rovanje socijalnih demokratov, ki trosijo svoje pogubne, javni red razdirajoče nauke že tudi na deželi, med kmeti in njihovimi posli! Slovenske duhovnike že drugi ljudje, liberalci, nemški narodnjaki, socialisti in sploh vsi protiverski ljudje k „miru“ priganjajo, in to surovo in brutalno dovolj; ali jim mora še uradni list na pomoč priti? Toliko v odgovor na licemerski članek v „Celovčanki“, ki ima pa popolnem puhlo, že davno za piškavo spoznano jedro! Prečastito našo slovensko duhovščino pa prosimo, da se ne dá premotiti s takimi ničvrednimi svarili in da vestno ter pogumno vstraja tudi na dalje v pravični borbi za svetinje našega ubozega slovenskega naroda. Delajmo neustrašeno in po postavni poti, potem se nam ni bati ne hudiča ne briča. Pravična naša stvar bode zmagala in mora zmagati.

Politični pregled.

Državni zbor je sprejel postavbo o razprodajah. Do zdaj so Judi in za njimi tudi nekteri krščanski trgovci mnogo sleparili s temi „razprodajami“. Naenkrat si je Jud izmislil in zapisal na svojo prodajalnico: „Pustil bom kupčijo in se preselil v drugo mesto, zato bom vse blago po znižani ceni in še v svojo zgubo razprodal.“ Ljudje so to verjeli in kupoma drli v prodajalnico ter vse pokupili, misleči, da so stvari boljši kup dobili; v resnici pa so blago še predrago plačali. Ko je bilo vse blago razprodano, založil se je Jud z novim blagom in mirno naprej kupčeval ter se smijal neumnim kristjanom, ki jih je z lažnjivo besedo „razprodaja“ na led speljal in oskubil. Po novi postavi bo ta sleparija zabranjena, če je pa ne bo spet zavrgla gosposka zbornica, kakor je naredila s potrebno postavbo o kupovanju na obroke. Žalostno, da imajo tudi v gosposki zbornici večino liberalci, ki so vselej in povsod branitelji judovske sleparije. — Zdaj ima zbornica poslancev v pretresu postavbo zoper pijančevanje. — Poslanec Scheicher je govoril za razoroženje (da bi vsi kralji svoje vojake domov poslali, da bi nam ne napravljali toliko stroškov), poslanec Tausche pa za to, naj bi se bolj podpirala živinoreja. — Staročeska stranka se skuša zopet na noge postaviti. V Pragi je imela shod, na ktere ga je prišlo 267 zaupnih mož. Največ je govoril dr. Rieger. Rekel je, da so Mladočehi zakrivali koalicijo, ker so Čehom prijazne stranke le od sebe odbijali, namesto da bi se jim pridružili. Vlada mora neko večino imeti, zato je morala liberalce k sebi potegniti in narediti koalicijo. Izrekel se je Rieger tudi zoper splošno in enako volilno pravico, za kakoršno se potegujejo Mladočehi, ker je nevarnost, da bi vso oblast socialisti v roke dobili znali, mestjani in kmetjski posestniki, ki morajo večino davkov nositi, pa bi prišli od spod. Sklenilo se je, da stopi staročeska stranka zopet v javnost in postavi pri volitvah svoje kandidate. Nam se zdi, da tudi Staročehom manjka pravega kvasa, namreč žive krščanske vere, ker imajo v svoji sredi tudi Jude in liberalce, povdarjajo le narodnost in češko državno pravo, isto pa delajo tudi Mladočehi, če prav bolj neokretno, pa bolj ognjeno, zato pa proti Mladočehom nič kaj ne opravijo. — Celjski okrajni glavar Wagner je slovensko gimnazijo ponujal najprej v Žalcu, potem v Št. Jurju, rekši, da je že gotovo, da se v Celju ne bo ustanovila. Vošnjak in drugi poslanci so v državnem zboru vlado vprašali, kaj to pomeni. Bojimo se, da iz Celjske gimnazije nič ne bo. — O volilni osnovi se koalirane stranke (liberalci, konservativci in Poljaki) nič ne morejo porazumeti. Nemara se bo še cela koalicija razbila nad tem vprašanjem. Škoda bi je nič ne bilo! — Na Dunaju je bil

* Krščeni Judi in neverni protestanti menda vendar ne bodo ukazovali naši katoliški duhovščini, kako se ima ona vesti in kaj sme in kaj ne sme storiti. Pis.

dolenje-avstrijski katoliški shod prav sijajen. Prišlo je iz vseh krajev mnogo odličnih gospodov, med njimi kardinal Gruša, papežev poslanec Agliardi, več škofov in plemenitašev. Nastopilo je več imenitnih govornikov. Poslanec Klun je zborovalce pozdravil v imenu Slovencev. — V Gradcu so pri občinskih volitvah v 3. razredu zmagali antisemiti. Ravno tam se bo ustanovilo krščansko-socialno (antisemitsko) društvo. Dobro je, da ta stranka vedno bolj napreduje. — V Stolnem Belemgradu na Ogerskem je bil katoliški shod, ki je bil obiskan od 15.000 ljudi. Ogerske liberalce jezi, da se je shod izrekel za narodno ravnopravnost. Še bolj pa jih peče, da je shod telegrafično pozdravil tudi nadvojvoda Jožef, kateri vedno na Ogerskem prebiva in je vsled tega med Ogri priljubljen. Bojijo se liberalci, da cesar ne bodo potrdili protiverskih postav, ki so jih nedavno sklenili. — Sploh pa Madjari uganjajo čudne reči. Mladi Košut je hodil po deželi okoli in ljudem oznanovale evangelij svojega očeta, da se mora Ogerska popolnoma odtrgati od Avstrije. Povsodi so ga navdušeno sprejeli. V Debrečinu so celo sramotili svitelega cesarja. Na to je ogerska vlada Košutu vendar namignila, da je svoje potovanje ustavil. Žrjavica bo pa vendar pod pepelom naprej tlela, dokler ne pride do punta, katerega prevzetni Madjari po vsej sili hočejo. Ali si bodo pa Madjari res bolje posteljali, to je seveda drugo vprašanje.

Nova katoliška vlada v Belgiji začela bo s preosnovami na korist delavcev. Ustanovilo se bo posebno ministerstvo za delavske zadeve, naredile se bodo postavne določbe za najemanje delavcev, upeljal se bo 8 urni delavnik za rudnike in kamnolome, ter nedeljski počitek, in priskrbel se bo delavcem pokojnina. Katoliški poslanci iz Bruselja pa s tem še niso zadovoljni in tirjali bodo postavo o najmanjši plači in najdaljšem delavniku, to je, da se določi meja najmanjše delavske plače, da manj ne sme nobeden dobiti, in meja, koliko ur na dan se smejo delavci na delo siliti, in tista najvišja meja se ne sme prestopiti. Tudi tirjajo, da mora država podpirati tiste delavce, ki so brez dela. Iz tega se pač vidi, da so le krščanski poslanci pravi prijatelji revnega ljudstva. — Francozi bodo v kratkem malo vojsko imeli. Divjaki na afriškem otoku Madagaskar so se uprli zoper francosko nadvlado. Poslalo se bo tje 15.000 mož; stroški so preračunjeni na 60 milijonov frankov. — Pri volitvah v severni Ameriki so zmagali republikanci. Do zdaj so imeli demokrati večino, zamerili so se pa z nekaterimi gospodarskimi postavami, ki ljudem niso bile po volji. — Iz Azije se poroča, da so Japonci vzeli pomorsko trdnjavo Port Artur.

Gospodarske stvari.

Kravam prav zelo olajšajš otelitev, ako jim že tri tedne poprej dajesh vsak dan po nekaj kuhanega lanenega semena. To se je izkazalo prav izvrstno. Taka krava se po otelitvi tudi lažeje in hitreje iztrebi. „Kmet.“

Živinski sejmi meseca grudna..

Dne 3. grudna v Velikovcu; 7. v Wolfsbergu; 19. v Beljaku; 27. grudna v Labudu in Svincu.

Novičar.

Na Koroškem. Shod Ciril-Metodove podružnice v Globasnici je bil dobro obiskan. Prišlo je kakih 300 ljudi, med njimi 7 duhovnov. Velečast. g. prošt Jan. Marinič iz Dobrlevasi so popisali svoje potovanje v Rim, Egipt in sveto deželo, kar je ljudi zelo zanimalo. Prav dobro se je igrala igra „Kje je meja?“ Pevsko društvo „Gorotan“ pa je brzo in vrlo prepevalo. — „Bauernbund“ je imel svoj „bauerntag“ v Grabštanju. Govorili so Kirschner, Huber in Moriz ter premlevali stare puhlice. Kirschner je poročal o svojem „delovanju“ v državnem zboru, rekši, da se ne dá nič doseči, ker se vsaka reč razsoja le iz strankarskega stališča. To mu radi verujemo, da pri liberalcih ne najde posluha in razuma za kmetijske potrebe. Vprašamo pa: zakaj se ne pridruži neki drugi, kmetom bolj prijazen stranki? Tukaj je pes pokopan! Kakor sodimo po njegovih besedah, Kirschner niti za novo domovinsko postavo ne bo glasoval. Zvijal se je na vse strani, da bi se opravičil, zakaj da ne bo glasoval za to potrebno postavo. Pravi uzrok je ta, ker liberalni mestjani ne marajo za to postavo, ki bi preložila eno breme od kmetov na mestjanske rame. On kot kmetijski poslanec se mora seveda za mestjane potegniti! — Nemško-liberalci so zagnali velik krik, ko je bila razpisana neka uradniška služba v Millstattu, in se je tirjalo

znanje slovenščine. Tega pa ne vidijo, da je bil za Borovlje imenovan notar, ki nič slovensko ne zna, čeravno je za to službo prosil neki domačin (Rabič), ki je slovenščine vsaj v besedi zmožen. — V Šmartnu pri Celovcu so tatovi v cerkev ulomili in izpraznili pušico. — Pri Steindorfu je bil od hloda ubit drvarski mojster Vinko Poglajen, doma iz Gorij pri Bledu. — Pri Pontebi so zmrznili trije koroški kmetje, ki so nosili kontreband. — V Belanski dolini je vlada kupila za 50.000 gld. plemenske goveje živine za Bosno. — Pri Rudi je utonil 3leten otrok. — Pogorel je Jaric v Hutni vasi pri Celovcu. Bil je zavarovan. — Na Reki pri Št. Jakobu so našli 29letnega Razpotnikovega sina utopljenega.

Na Kranjskem. Wolfovega slovarja je izišel 15. snopič. — V Dobropolju so umrli župnik zlatomašnik č. g. Val. Sežun. — V Ljubljani je vlak nekemu delavcu odtrgal obe nogi. — Mlin z žago je pogorel Lavrenčiču v Postojni. — Celo tatinsko družbo so zasačili v Glincah pri Ljubljani. — V Kropi se je ustanovila zadruga za žrebljarstvo in izdelovanje železnice. Bog daj svoj blagoslov!

Na Štajerskem. Slovenjegrajsko katoliško-politično društvo je imelo dne 25. listopada shod v Šmartnu. Slavnostni govor je imel vč. gosp. J. Rozman iz Dravograda. — V Pamečah pri Slov. Gradcu je umrla neka 103letna žena. — Osepnice so se prikazale v Št. Rupertu v slov. goricah. — Pri Ptujju so na cesti mrtvega našli nekega pisarja. Bil se je prej preveč žganja napil. — Trtna uš se je prikazala v Ptujskem okraju. — Tamburaški zbor se je ustanovil v Št. Pavlu ob Savinji. — Pri shodu katoliško-političnega društva v Konjicah, kjer je govoril g. posl. Robič, izrekla se je zaupnica poslancema Vošnjaku in Robiču in naročilo se je njima, naj izstopita iz koalicije, ako se ne dovoli slovenski gimnazij v Celju.

Na Primorskem. Nova telovadnica „Tržaškega Sokola“ se je slovesno odprla. — V Rifenbergu je županstvo preiskalo kleti, da bi se prepričalo, kje imajo popačeno vino. Posnemanja vredno! — Tatovi so obiskali trgovca Lebana v Prvačini. Škode ima za 100 gld. — Na Deženci imajo res pobožne občinske svetovalce, kajti vsakokrat molijo (žebrajo) pred sejo in po seji. — Slovenska nadaljevalna šola za obrtne učence se je odprla v Gorici.

Po drugih deželah. V Brnu na Moravskem se je odprlo novo češko gledališče, ki ima prostora za 1100 ljudi. — Hud vihar je v severni Nemčiji naredil veliko škode. — Povodenj je bila na otoku Cipru; 21 ljudi je utonilo. — Na Francoskem so prijeli dva nemška ogleduha. — Potopila se je angleška ladja „Zadne“ z vsem moštvo. — Grozen potres je bil v južni Italiji, mnogo hiš se je podrlo, več sto ljudi je konec storilo. — Iz Zagreba je pobegnil bančni ravnatelj Frankl, izneverivši 18.000 gld. — Na Ogerskem se širi egiptovska bolezen na očeh. — Na Reki se je podrla nova palača, ktera se zida za madjarskega mestnega predsednika. Mnogo delavcev je bilo podsutih in ubitih ali pa močno ranjenih.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Mil. g. knezoškof, ki so se udeležili škofovih posvetovanj na Dunaju, so prišli dne 28. t. m. domú. — Faro Volčenco je dobil ondotni č. g. oskrbnik Jož. Bergmeister. Č. g. P. Robert Hardy, provizor na Kolbnici, je premeščen v Št. Jakob v Lesnej dolini, in na njegovo mesto pride č. g. Aleksander Prosen, kaplan v Zgornji Beli, za oskrbnika v Kolbnici in bo oskrboval tudi faro Teichl. Faro Št. Lipš bo začasno oskrboval č. g. Jan. Lubej, župnik v Slov. Šmihelu. — Sv. misijon so te dni obhajali v Št. Pavlu v Lavantinski dolini in v Št. Janžu na Pöllingu. — Dne 8. listopada je umrl č. g. Karol Bauer, župnik zlatomašnik v Št. Lipšu pri Mostiču, 83 let star. N. v m. p.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Tolsti vrh in okolico

bode imela na dan sv. Barbare, dne 4. grudna 1894 ob 1. uri popoldne v gostilni gospe Marije Ehleitner pri Fari svoj

letni občni zbor

s sledečim vsporedom:

1. Pozdrav načelnikov.
2. Razni govori in nasveti.
3. Petje.
4. Volitev novega odbora.
5. Vpisovanje novih udov in plačevanje letnih doneskov.
6. Prosta zabava.

Prijazno vabi k obilni udeležbi vse zavedne Slovenke in Slovence

odbor.

Loterijske srečke od 24. listopada.

Trst 72 43 6 65 44

Linc 76 44 42 29 11

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	20	5	25
rž	3	45	4	35
ječmen	3	30	4	10
oves	2	20	2	75
hejda	3	35	4	20
turšica (sirk)	3	35	4	20
pšeno	6	50	8	—
žizol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	75	1	20
deteljino seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 50 kr. do 3 gld. — kr. kisló 1 gld. 50 kr. do 2 gld. 40 kr., slama po 1 gld. 30 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 60 do 64 kr. kila, maslo in puter po 90 do 100 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 35 do 38 gld. stari cent.

Zahvala in priporočilo.

Podpisana sva bila zavarovala svojo tovarno v Gotovljah pri Žalcu proti požaru pri

banki „Slaviji“ v Pragi.

Ker je en del tovarne pogorel, in nama je banka „Slavija“ škodo tako hitro in pošteno izplačala, da sva s tem popolnoma zadovoljna, se ji zato srčno zahvaljujemo in jo vsakemu priporočava.

Edvard Vesely s. r. Dr. Josip Sernec s. r.

Josip Lorber-jeva

livarna za železo in kovine, in tovarna za stroje v Žalcu pri Celju

izdeljuje in popravlja različne, posebno pa kmetijske stroje, uliva iz železa in kovin (vsaktere zmesi) vse predmete za žage, mline in druge potrebe; napravlja cele transmisije po najnovejših sistemih itd. Posebno pa priporoča svoje travniške brane, ktere dosedaj v praktični rabljivosti in nizki ceni (mala brana stane samo 26 gld. in velika 32 gld.) še noben izdelek te vrste ni prekosl.

Glas iz občinstva.

Gospodarji se opozarjajo, da se tržaško blago, moka, špirit in žganje v Celovcu najboljši kup dobi na starem trgu št. 19. pri „zlatem vencu“.

Pijančljivost

se lahko ozdravi z antitetinom, kakor mnoge skušnje pričajo. — Mnogo zahvalnih pisem lahko vsakemu pokažemo in zastoj pošljemo v pregled. — Zdravilo nema duha, torej se pijancu lahko daje tudi brez njegove vednosti. — Ena doza stane 2 gld. 20 kr.; dvojna za bolj zastarane bolezni 4 gld. 40 kr. Poštino plačamo tukaj, ako se denar naprej na nas pošlje. Prodaja: Adler-Apotheke, Lugos, Banat Nr. 721. — Glavna zaloga v c. k. vojaški lekarni na Dunaju I. trg sv. Stefana.

Svoji k svojim.

Pravi Kranjski brinjevec, liter po 1 gld. 50 kr. in 1 gld. 20 kr., pošljamo od 5 litrov naprej proti povzetju.

France Cvek.

Kamnik, Kranjsko.